

2015-ci il noyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdə Mərkəzi Seçki Komissiyasına daxil olmuş 12 noyabr 2015-ci il tarixli 175 sayılı müraciətə baxılması barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

2015-ci il noyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdə 77 sayılı Astarə seçki dairəsi üzrə deputatlığa qeydə alınmış namizəd Talıbov Mikayıl Əbülfət oğlu 12 noyabr 2015-ci il tarixdə Mərkəzi Seçki Komissiyasına yazılı müraciət edərək seçki qabağı təşviqatın aparılması zamanı namizədlər üçün bərabər şəraitin yaradılmamasını, səsvermə günü seçki dairəsinin bəzi seçki məntəqələrində qanun pozuntularının baş verdiyini iddia etmiş, dairə seçki komissiyasının müvafiq qərarının ləğv edilməsini, şikayətinin mahiyyəti üzrə araşdırılmasını, həmin seçki dairəsinin bir sıra seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələrinin ləğv edilməsini və seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələrinin etibarsız hesab olunmasını tələb xahiş etmişdir.

Müraciət Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 112-ci, 112-1-ci maddələrinə və "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyalarına seçki hüquqlarının pozulması ilə əlaqədar şikayət və müraciətlərin verilməsi və onlara baxılması qaydaları haqqında Təlimat"ın tələblərinə uyğun tərtib edildiyindən Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəzdində yaradılmış ekspert qrupunun üzvü tərəfindən araşdırmaya qəbul edilmiş, mahiyyəti üzrə tam, hərtərəfli və obyektiv şəkildə araşdırılmış, bu barədə müvafiq rəy verilmiş və Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclasında baxılmışdır.

Araşdırma prosesində deputatlığa qeydə alınmış namizədlə əlaqə saxlanılmağa dəfələrlə cəhd edilsə də, bu mümkün olmamışdır. Ərizəçi tərəfindən müraciətdə göstərilən qanun pozuntularını təsdiq edən hər hansı bir sənəd və ya material təqdim edilməmişdir.

M.Ə.Talıbov müraciətində seçki dairəsinin əhatə etdiyi 3, 8, 9, 32 və 45 sayılı seçki məntəqələrində səsvermə günü müşahidə aparmaq üçün şərait yaradılmamasını, normal müşahidənin aparılmasının qeyri-mümkün olduğunu, seçki məntəqəsinin ərazisində qeydiyyatda olmayan seçicilərin səs verməsini, eyni şəxslərin bir neçə dəfə səs verdiyini, şəxsiyyət vəsiqəsinin təqdim etməyən şəxslərə seçki bülleteninin verildiyini, bir şəxsin digərinin əvəzinə səs verdiyini, bəzi məntəqə seçki komissiyalarının sədrləri tərəfindən bülletenlərin küncələrinin topa halında kəsildiyini, səslərin hesablanması zamanı aşkarlıq prinsipinə riayət olunması qaydalarının kobud şəkildə pozulduğunu, seçki bülleteni almış seçicilərin imzalarının və istifadə edilməmiş seçki bülletenlərinin sayılmasını, seçki məntəqəsində videoçəkilişin aparılmasına icazə verilməməsinə, seçki məntəqəsi üzrə səsvermənin nəticələrinə dair protokolu surətinin onun tərəfindən təyin edilmiş müşahidəçilərə və məşvərətçi səs hüquqlu komissiya üzvlərinə verilməməsinə, seçki məntəqələri üzrə seçici fəallığının aşağı olmasını, səsvermədə iştirak etmiş seçicilərlə rəsmi protokolda qeyd edilən seçicilərin sayı arasında böyük fərq olduğunu, səslərin sayılması və səsvermənin nəticələrinin müəyyən edilməsi zamanı qanun pozuntularına yol verildiyini bildirərək, yuxarıda qeyd edilən 4 seçki məntəqəsi üzrə səsvermənin nəticələrinin ləğv edilməsini və seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələrinin etibarsız sayılmasını tələb etmiş, göstərmişdir ki, seçki günü baş verən bu pozuntularla bağlı dairə seçki komissiyasına müraciət etsə də, dairə seçki komissiyası 6 noyabr (ərizəçi müraciətində qərarın tarixini səhvən 7 noyabr kimi göstərmişdir) 2015-ci il tarixli 26/95 sayılı qərarı ilə onun müraciətini əsassız olaraq təmin etməmişdir.

Araşdırma zamanı 77 sayılı Astarə seçki dairəsinin dairə seçki komissiyasından təqdim edilmiş arayışdan görünür ki, həmin seçki dairəsinin ərazisində seçki qabağı təşviqatın aparılması üçün bütün qeydə alınmış namizədlərə tam və bərabər imkanlar yaradılmış, seçki qabağı təşviqatla əlaqədar görüşlər üçün onlar müvafiq qaydada "qapalı və açıq" yerlərdə təmin olunmuşlar.

M.Ə.Talıbov ona ayrılan bu imkandan istifadə etməyərək, görüşlərin təşkili ilə bağlı dairə seçki komissiyasına rəsmi surətdə müraciət etməmişdir.

Araşdırma ilə müəyyən edilmişdir ki, seçki qabağı təşviqat prosesinə heç bir dövlət orqanının müdaxiləsi halı olma-

mış, hər bir namizədə bərabər şərait yaradılmış, həmin dövrdə təşviqat subyektlərindən inzibati resurslardan istifadə olunması ilə bağlı nə dairə seçki komissiyasına, nə də Mərkəzi Seçki Komissiyasına şikayət daxil olmamışdır.

Həmin seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış digər namizədlər müxtəlif vaxtlarda sərbəst görüşlər keçirmişlər. Bu hal qeydə alınmış namizədlər İsmayılova Gülzar Əsgər qızı və Rzayev Adil Azad oğlunun izahatları ilə də öz təsdiqini tapmışdır. Qeyd edilənlər seçki qabağı təşviqatın aparılması zamanı namizədlər üçün bərabər şərait yaradılmaması, digər qeydə alınmış namizədlərin inzibati resurslardan istifadə etməsi, seçki prosesinə dövlət qurumlarının müdaxiləsi barədə iddiaların əsassız olduğunu göstərir.

Seçki məntəqələrində səsvermə günü müşahidə aparmaq üçün şəraitin yaradılmaması, normal müşahidənin aparılmasının qeyri-mümkün olması haqqında iddia araşdırılarkən məlum oldu ki, ərizəçi bunu müşahidəçilərə zəruri müşahidə imkanının verilməməsi, hətta müşahidəçilərinin yerlərində belə qalxmalarına imkan verilmədiyini, müşahidəçilərinin olduğu yerdən nə bülletenlərin sayını, nə də bülletendə olan məlumatları (kimə səs verilməsini, etibarlılığını) müəyyən etməyin mümkün olmaması, bir çox seçki məntəqələrində sayılmış seçki bülletenlərinin səli şəkildə müşahidəçilərə elan edilməməsi, barmaqların yoxlanmasının müşahidəçilərin görmə imkanından kənar olması ilə əsaslandırılmışdır. Bu iddia araşdırma ilə tam şəkildə təkbiz olunmuşdur. Belə ki, müəyyən edildi ki, deputatlığa qeydə alınmış namizəd M.Ə.Talıbov nə 77 sayılı Astarə seçki dairəsinin ərazisində, nə də həmin seçki dairəsi ərazisindəki seçki məntəqələrində müşahidə aparmaq məqsədilə müşahidəçilərin qeydə alınması üçün müvafiq olaraq Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyasına müraciət etməmiş, eləcə də məşvərətçi səs hüquqlu komissiya üzvü və vəkil edilmiş şəxs təyin etməmişdir. Həmçinin, yuxarıda qeyd edildiyi kimi onun tərəfindən heç bir müşahidə materialı araşdırmaya təqdim olunmamışdır. Ona görə də iddia edilən halların həqiqətə də baş verib verməməsinin yalnız iddiaçının ərizəsində əks olunması əsasında müəyyən edilməsi qeyri-mümkündür.

Seçki günü baş verməsi iddia olunan qanun pozuntularının baş verməsi faktını göstərən hər hansı bir sənəd və ya materialın təqdim edilməməsinə baxmayaraq ərizədə göstərilən hallar mahiyyətə yoxlanılmış və aparılmış araşdırma nəticəsində 77 sayılı Astarə seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış digər namizədlərdən, həmin seçki dairəsi və həmin seçki dairəsinə daxil olan seçki məntəqələrində müşahidə aparan müxtəlif maraqları təmsil edən bir qrup müşahidəçidən, eləcə də bir çox komissiya üzvlərindən, xüsusilə 3, 8, 32 və 45 sayılı seçki məntəqələri üzrə alınmış izahatlardan görünür ki, müraciətdə göstərilən pozuntuların baş verməsi halı təkbiz olunur.

Aparılmış araşdırma ilə 77 sayılı Astarə seçki dairəsinə daxil olan 3, 8, 32 və 45 sayılı seçki məntəqələri və bütövlükdə həmin seçki dairəsi üzrə seçki qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması nəticəsində seçicilərin iradəsinin müəyyənləşdirilməsini qeyri-mümkün edən hallar aşkar edilmədiyindən qeyd olunan seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələrinin ləğv edilməsi və seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələrinin etibarsız sayılması üçün heç bir hüquqi əsas müəyyən edilmədiyindən müraciət təmin olunmalıdır.

Seçki məntəqələrində, eləcə də bütövlükdə seçki dairəsi üzrə səs verməmiş seçicilərin sayı ilə səsvermənin nəticələrinə dair protokolda qeyd edilən seçici sayı arasında fərqlərin olmasının ərizəçi tərəfindən iddia edilməsi araşdırma prosesində həmin vaxt eyni məntəqələrdə müşahidə aparmış çoxsaylı digər subyektlər tərəfindən, habelə seçici siyahısında seçki bülleteni almış seçicilərin sayı ilə rəsmi protokoldakı rəqəmlərin üst-üstə düşməsi, eləcə də digər prosedurlar qaydaların nəticələri ilə təkbiz olunur.

Müraciətdə göstərilən bütün hallar mahiyyəti üzrə tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırıldığına görə isə onun qismən təmin edilməsi üçün əsaslar yaranmışdır.

M.Ə.Talıbovun 77 sayılı Astarə dairə seçki komissiyasının 4 noyabr 2015-ci il tarixli müraciətinin təmin edilməməsinə dair 6 noyabr 2015-ci il tarixli 26/95 sayılı qərarı qiymətləndirilərkən müəyyən edildi ki, müraciətə dairə seçki komissiyası tərəfindən qanunla nəzərdə tutulan tədərtdə və qaydada özünün iştirakı ilə baxılmış, müvafiq qərar ərizəçiyə vaxtında təqdim olunmuşdur. Dairə seçki komissiyasında həmin müraciət üzrə araşdırma aparılarkən toplanmış dəlillərin mötəbərliyinə və mümkünlüyünə xüsusi əhəmiyyət verilməsi, onların mənbələrinin və əldə edilmə üsullarının qanunvericiliyin tələblərinə tam cavab verməsi üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Belə ki, sübutlar buna səlahiyyəti olan subyektlər tərəfindən toplanmış, iş üzrə əhəmiyyət kəsb edən yazılı izahatlar, məlumatlar, aktlar, arayışlar və s. bu kimi materiallar seçki qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada əldə edilmişdir. Dairə seçki komissiyasında araşdırmada və iclasda iştirak edən ərizəçinin heç bir qeydi və iradi olmamışdır.

Dairə seçki komissiyasına təqdim olunan müraciətdə iddia edilən pozuntular əsasən seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələrinə şübhə altına alındığından nəticələri mübahisələndirilən seçki məntəqələri üzrə dairə seçki komissiyası tərəfindən araşdırılması aparılan hallara dair müxtəlif maraqları təmsil edən çoxsaylı müşahidəçilərdən, məntəqə seçki komissiyasının üzvlərindən izahatlar alınmış, digər zəruri materiallar toplanılmışdır. Toplanan dəlillərlə seçki qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması təsdiq edilmiş, müraciətdə göstərilən pozuntular öz təsdiqini tapmadığından, əsassız olması müəyyən edildiyindən müraciətin təmin olunmaması barədə qərar çıxarılmışdır.

Aparılan araşdırma ilə M.Ə.Talıbovun 4 noyabr 2015-ci il tarixli müraciətinin təmin edilməməsinə dair 77 sayılı Astarə seçki dairəsi dairə seçki komissiyasının 6 noyabr 2015-ci il tarixli 26/95 sayılı qərarının ləğv edilməsi üçün heç bir əsas müəyyən edilmədi. Ona görə də həmin qərar dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılmalıdır.

Beləliklə, deputatlığa qeydə alınmış namizəd M.Ə.Talıbovun müraciəti qismən təmin edilməli, şikayətin mahiyyəti üzrə araşdırılması hissəsində təmin edilmiş hesab olunmalı, 77 sayılı Astarə seçki dairəsinə daxil olan 3, 8, 32 və 45 sayılı seçki məntəqələrində seçkinin nəticələrinin ləğv olunması, həmin seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələrinin etibarsız hesab edilməsi və 77 sayılı Astarə dairə seçki komissiyasının 6 noyabr 2015-ci il tarixli 26/95 sayılı qərarının ləğv edilməsi hissəsində əsassız olduğundan təmin edilməməli, həmin qərar dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılmalıdır.

Yuxarıda göstərilənlər əsas götürərək, Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 28.2-cü, 28.4-cü, 112-ci, 112-1-ci maddələrinə və "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyalarına seçki hüquqlarının pozulması ilə əlaqədar şikayət və müraciətlərin verilməsi və onlara baxılması qaydaları haqqında Təlimat"ın 1-ci, 2-ci, 4-cü, 6-cı və 7-ci hissələrinə əsasən **qərara alır**:

1. 2015-ci il noyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdə 77 sayılı Astarə seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış deputatlığa namizəd Talıbov Mikayıl Əbülfət oğlunun 12 noyabr 2015-ci il tarixli 175 sayılı müraciəti mahiyyəti üzrə araşdırılması hissəsində qismən təmin edilmiş hesab olunur.

2. Dairə seçki komissiyasının 6 noyabr 2015-ci il tarixli 26/95 sayılı qərarı dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılsın və müraciət digər hissədə əsassız olduğundan təmin edilməsin.

3. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvədə yoxdur.

**Sədr
Katib
Katib**

Məzahir Pənahov
Arifə Muxtarova
Mikayıl Rəhimov